

MUDR. RŮŽENA KUBÍNOVÁ – 75 LET

Letos v srpnu oslavila životní jubileum významná osobnost hygieny a monitoringu zdravotního stavu obyvatelstva MUDr. Růžena Kubínová. Dovolte nám alespoň krátké ohlédnutí na léta plná neuvěřitelné energie a obdivuhodného osobního nasazení paní doktorky v oblasti ochrany veřejného zdraví, které věnovala celý svůj profesní život.

Pochází ze Slovenska a její první pracovní působiště po absolutoriu Lékařské fakulty hygienické UK v Praze bylo v OHS ve Spišské Nové Vsi. Po návratu do Čech nastoupila jako vedoucí hygienického odboru na OHS v Mělníce. Tam se specializovala na hygienu dětí a dorostu a v roce 1983 získala z tohoto oboru nástavbovou atestaci. Na Mělnicku, které patřilo v 80. a 90. letech minulého století k nejznečištěnějším ve středních Čechách, se zasloužila o řadu opatření, kterými se hygienická služba snažila snížit negativní dopady prostředí na zdraví dětí. Věnovala úsilí zejména plnému využití ozdravných účinků škol v přírodě a podpoře pitného režimu ve školách. V roce 1989 přešla na funkci vedoucí odboru KHS Středočeského kraje. Po konkurzním řízení v roce 1994 byla jmenována ředitelkou Ústředí monitoringu zdravotního stavu obyvatelstva ČR ve vztahu k životnímu prostředí a stala se vedoucí Centra hygieny životního prostředí SZÚ. Tuto vedoucí funkci zastávala až do roku 2011. V roce 1995 absolvovala tříměsíční studijní pobyt v London School of Hygiene and Tropical Medicine zaměřený na biostatistiku a epidemiologii.

Díky výborným organizačním schopnostem a důslednosti v dotahování věcí do zdárného konce se MUDr. Kubínové podařilo překonat počáteční nesnáze při budování Systému monitorování zdravotního stavu obyvatelstva ČR ve vztahu k životnímu prostředí, udržet jej přes klesající finanční podporu ve funkčním chodu a obhájit jeho zásadní význam pro domácí i zahraniční odbornou scénu. Systém monitorování je tak již téměř tři desetiletí stabilní základnou generující validní údaje o úrovni a vývoji zátěže české populace toxickými chemickými látkami nezbytné pro hodnocení a řízení zdravotních rizik na národní i mezinárodní úrovni. Paní doktorka vždy velmi dbala na vysokou odbornou úroveň a zároveň srozumitelnost výročních výstupů všech součástí monitoringu.

Pod vedením MUDr. Kubínové byly od roku 1996 v krásné lokalitě Žďárských vrchů pořádány každoroční odborné konference Zdraví a životní prostředí, které rozšiřovaly vědomosti pracovníků v oblasti ochrany zdraví nad rámec jejich běžných činností. Paní doktorka vždy velmi záleželo na tom, aby si účastníci odváželi ty nejlepší dojmy jak ze zajímavých odborných přednášek, tak z neformálních setkání. Všichni si jistě vzpomenou na tradiční hudebně taneční večery. Bohužel, tradici „milovských“ konferencí ukončila v roce 2020 epidemie SARS-CoV-2.

V průběhu let se paní doktorka angažovala v řadě národních i mezinárodních aktivit spojených se širokou problematikou dopadů životního prostředí na zdraví. Působila v Radě Národního akčního plánu zdraví a životního prostředí při MZ, v Radě Národního centra pro toxické látky, v poradním sboru hlavního hygienika pro děti a dorost, jako národní kontaktní odborník pro zdraví a životní prostředí při Evropské agentuře pro životní prostředí v Kodani a jako členka komise WHO pro životní prostředí a zdraví v Bonnu. Podílela se na řešení rozsáhlých mezinárodních grantů jako např. INTARESE nebo ENHIS. Je spoluautorkou více než 120 národních a mezinárodních odborných článků.

MUDr. Kubínová se významně zasadila o pravidelné sledování zdravotního stavu české dětské, dospělé i seniorské populace prostřednictvím národních výběrových šetření. S vysokým nasazením pomáhala tyto celonárodní organizačně velice náročné a periodicky se opakující studie populačního zdraví a ovlivňujících faktorů úspěšně realizovat. Díky svým mimořádným komunikačním a přesvědčovacím dovednostem se jí dařilo zaujmout pro věc a angažovat potřebné aktéry a vytvářet fungující síť spolupracujících míst. Tak je možné pravidelně sledovat např. vývoj zdravotního stavu dětské populace se zaměřením na respirační zdraví, vadné držení těla a na výskyt rizikových faktorů pozdějších chronických onemocnění. Dlouhodobě byl rovněž sledován zdravotní stav české populace v produktivním věku prostřednictvím studie HELEN. Jako hlavní koordinátorka organizačního týmu stála paní doktorka v letech 2010–2011 u zrodu pravidelného národního zdravotního šetření spojeného s vyšetřením (EHES) sledujícího jednotnou evropskou metodikou objektivně změřené rizikové faktory kardiovaskulárních onemocnění v české dospělé populaci. Své odborné medicínské znalosti plně uplatnila v mezinárodní prospektivní kohortové studii HAPIEE – Zdraví a životní styl populace střední a východní Evropy, koordinované University College London, zaměřené na zdraví a kvalitu života stárnoucí populace. Od založení české kohorty ve vybraných městech v roce 2002 koordinovala úspěšný průběh již sedmi etap. Česká data z této studie jsou součástí mezinárodních analýz, byla zpracována do desítek publikací a přispěla do dalších mezinárodních výzkumných konsorcií (CHANCES, ATHLOS, EXPANSE).

Přejeme paní doktorce hodně dalších let prožitých ve zdraví a dosti sil k naplnění ještě mnoha předsevzatých misí s pro ni tak charakteristickým elánem a houževnatostí. Dovolujeme si poděkovat za vstřícnou podporu, jakou poskytuje svému pracovnímu týmu, za vždy přímé a otevřené jednání, a za vytvoření přátelské pracovní atmosféry okrášlené vzácnou vzájemnou důvěrou a respektem.

Kolektiv Ústředí monitoringu SZÚ